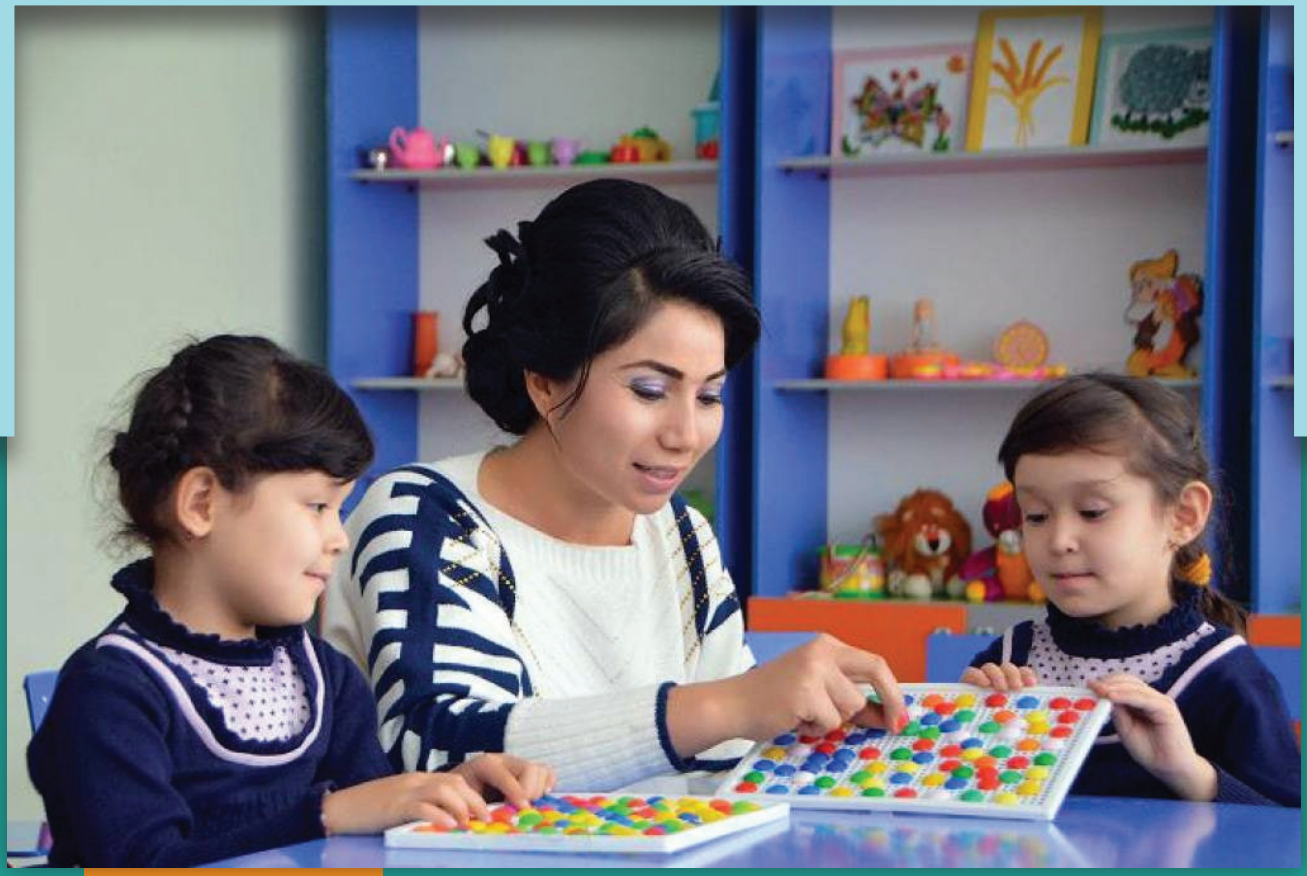
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 484 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi, Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Şoumarov Ğ. B. – Doctor of Psyçological Sciences, Academician
Qirğizboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Persçool and Sçool Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şaripov Ş.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şermuhammadov B.Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoşev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep Özyurek – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Ça – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Çief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi Özbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Şomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Ş.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Teçnical Sciences
Yuldaşeva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldaşeva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Taşkent State University of Economics
Aşurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Presçool and Sçool Education of the Kaşkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researçer of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Ta'lim jarayonida deontologik tamoyillar asosida nizolarni boşqariş 10
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Sun'iy intellekt asosida maktab öquvçilarining matematik xatolarini diagnostika qiliş va individual tavsiyalar şakllantirişning gibrid adaptiv modeli 15
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Abdurazzoqova Zebuniso Tolmas qizi

Harbiy xizmatçilarning pedagogik mahoratini oşirişning ilmiy-metodik asoslari 21
Yadgarov Ravşan Ergaşeviç

Inklyuziv ta'limda logopedik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 27
Ikramova Dilafruz Furqat qizi, Ilhomova Malikaxon Dilşod qizi

Faoliyat markazlari vositasida maktabgaça yoşdagi bolalarning raqamli savodxonligini şakllantiriş metodikasi 30
Jo'rayeva Gulira'no Nazirjon qizi

Bölajak tasviriy san'at öqituvçilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirişda an'anaviy naqqoşlik san'atining pedagogik imkoniyatlari 36
Rözmetov Quvondiq Şanazaroviç

Pedagogik hamkorlik asosida ösmir yoşdagi öquvçilarda ijtimoiy voqelikka sezgirlikni tarbiyalaş mexanizmlari 42
Bazarova Gulnoza Ziyodulla qizi

Talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini jismoniy madaniyat vositasida rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 47
Imomov Asliddin Abdurazoqoviç

Harakatli öyinlar yordamida boşlanğiç sinf öquvçilarining harakat faolligini oşiriş usullari 51
Ernazarova Ziyoda Erkin qizi

Sun'iy intellektning inson fikrlaş qobiliyatiga ta'siri: intellektual rivojlaniş uçun imkoniyatlar va tafakkur zaiflaşuvi xavfi 55
Tölaganov Abdumalik Abdiraximoviç

Jadidçilik harakatining vujudga kelişining ijtimoiy-tarixiy şart-şaroitlari 60
Nişonov Muhammad Bahodir öğli, Pulatov Şerdor Nematjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktorlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirişning nazariy-metodologik asoslari 66
A'zamova Malohat Nadjimovna

Söz yasalişi, morfologiya va sintaksisning özига xos xususiyatlari 70
Bobojanov Şaripboy Xudoşukiroviç

Inklyuziv ta'limda diskriminatsiyani oldini oliş va ularni psixologik qöllab quvvatlaş tamoyillari 74
Bozorova Muxlisa

Neyro logopediya va biometriya 78
Foiqova Diyora Anvar qizi

Bölajak öqituvçilarning metakognitiv faoliyatini rivojlantirişda refleksiv topşiriqlardan foydalaniş 83
Ibrohimova Şahlo Umarali qizi

3–4-sinf öquvçilarining badiiy asarlar öqişga qiziqişini oşirişning metod, şakl va vositalari 88
Rasulova Zohida Sindorovna

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş 92
Talabova Dilrabo Tolibova

Informatika va uni öqitiş metodikasi fanini öqitişda adaptiv öquv dasturlari va virtual laboratoriyalardan foydalanişning metodik tizimi 98
Xomidov Zohidjon Adhamjon öğli

Развитие профессиональной компетентности будущих педагогов в условиях цифровизации образования 104
Шаланков Константин Константинович

Pedagogik loyihalaştiriş orqali öquvçilarning şaxsiy va ijtimoiy rivojlanişini ta'minlaş 109
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyeviç, Nazarova Nilufar Ismailovna

Dual ta'lim va refleksiv kompetensiya: pedagog kasbiy rivojlanişining yangi imkoniyatlari 113
S. R. Mansurova

Bixevioristik yondaşuv futurologik könikmalarni rivojlantiruvçi pedagogik va psixologik omil sifatida 118
Nişonov Nodir Alimjanoviç

Linguoculturological Features of the Concept "Respect And Esteem" in English and Uzbek Cultures 121
Naimova Dildora Kaxramonovna

Klasterli yondaşuv asosida bölajak pedagoglarning forsayt kompetensiyasini rivojlantiriş 125
Sotbarov Atabek Asilbek öğli

Nizolar paydo bölişining psixologik omillari 132
Olimov Saydullo Soxobjonoviç

Matematikadan milliy öquv dasturi loyihasi mazmuni haqida 141
Djumayev Mamanazar Irgaşeviç

Professional Requirements for Prospective English Language Teachers in Teaching Writing to Students With Special Educational Needs 149
D. X. Saydazimova

"Bilingval öquv muhiti" va "kreativ modellaştiriş" tuşunçalarining mazmuni va özaro boğliqligi 154
Djabbarova Feruza Odilovna

Texnologiya darslarida sun'iy intellekt vositalari orqali öquvçilarning ijodiy fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş imkoniyatlari 161
Raxmatov A'zam Aşur öğli, Tursunova Sevara Jamşid qizi

Autistik spektr buzilişli bolalarning luğat boyligini rivojlantiriş va muloqot ko'nikmalarini şakllantiriş metodikasi 165
Tuxtayeva Maxfirat

Maktabgaça tayyorlov yoşdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berişda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalaniş yöllari, şakl va vositalari 170
O'razova Maqsuda Şuhratning qizi

Raqamli hamkorlikda refleksiya va muqobil yeçimlarni yaratişning metodik imkoniyatlari 175
Yusupov Muxtorbek Roximoviç

Multimodal ta'lim texnologiyalari asosida pedagogik kadrlarni tayyorlaşning integrativ ilmiy-metodik tizimi 179
Sultonova Zaxro Baxtiyor qizi

Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanişning maktab matematika ta'limidagi imkoniyatlari va çeklovlari 186
Almuratov Shavkat Narpulatovich, Turdiqulova Xulkaroy Anvarovna, Yuldasheva Aziza Azamat qizi, Razzoqova Mahliyo Naimjonovna

Qalbing orom olar maqom eşitsang: özbek milliy mumtoz musiqa san'atining falsafiy, psixo-emotsional va ilmiy-akustik asoslari 192
Ergashxonov Baxodirxon Toxirxon o'g'li

Milliy qadriyatlar asosida bolalarning ijtimoiy moslaşuvini ta'minlaşda maktabgaça ta'lim taşkiloti va oila hamkorligi 197
I. N. Hasanova, Boymirzayeva Nodira Maxmudjon qizi

Maktabgaça ta'lim samaradorligini oşirişda Mariya Montessori va Reggio metodikalari 199
Maxmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza

Boşlanğiç sinf öquvçilarida fazoviy tasavvurlarni konstruktiv faoliyat vositasida rivojlantiriş 202
Dehqonova Mahliyo Şuhrat qizi, Bakirova Şahlo Muxtor qizi

Zamonaviy oilada rollar taqsimotining ijtimoiy-psixologik omillari 207
Majidov Jasur Baxtiyaroviç

Ösmirlik davrida tolerantlikning psixologik tuzilmasi va emotsional-irodaviy determinantlari 212
Qozoqova Intizor Ismoyiljonovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida gender stereotiplariga nisbatan tanqidiy tafakkurni rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 217
Xolmatova Zulfiya Tillavoldiyevna

Boşlanğiç ta'lim jarayonida steam ta'lim texnologiyalarini qöllaş orqali öquvçilarning kreativ fikrlaşini rivojlantiriş metodikasi 221
Djumayeva Zoxidaxon Muxammadjonovna, Aliyeva Navrözbibi Abdijalilovna

Oila va maktabgaça ta'lim taşkiloti hamkorligining pedagogik asoslari 225
Iminova Dilnoza Nasirovna

Kreativ yondaşuv asosida bölajak ingliz tili öqituvçilarining lingvometodik kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 228
Yuldaşeva Umida Maxmudovna

Boşlanğiç ta'lim jarayoniga antropologik yondaşuv asosida öquvçilarni intellektual rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 232
Oltiboyeva Kamola Şarofjon qizi

Инновационный подход к методам выразительного чтения в современном образовательном процессе Ташкентский университет гуманитарных наук 236
Пулатов Фуркат Тухтамуродович

Umumta'lim maktablarida iqtidorli öquvçilarni aniqlaş va ular bilan işlaş yöllari: jahon tajribasi tahlili 243
Zaynitdinova Masuda Abdukadirovna

Возможности "SMART"-технологий в образовании детей с ограниченными возможностями 250
Абдухоликова М. Б.

Inklyuziv ta'lim şaroitida koxlear implantli bolalarning eşituv-nutqiy faoliyatini taşkil etişning pedagogik şart-şaroitlari va metodik modeli 256
Mirzayeva Umidaxon Inamovna

Nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullari 261
Turamurodova Sevinç Anvarovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirişda tarbiyaçining pedagogik mahorati va interfaol öyinlarning özaro uyğunligi 264
Kamoldinova Muazzam Avazbek qizi

Maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillar 270
Raximova Shaxlo Baxtiyorovna

Bölajak tarbiyaçilarni maktabgaça ta'lim taşkilotlarida bolalarni jismoniy tarbiyalaşga tayyorlaşning pedagogik şart-şaroitlari 276
Ibraximov Sanjar Urunbayeviç

Voyaga yetmaganlar bilan professional muloqot jarayonida emotsional intellektning ahamiyati 282
Raxmanova Dilnoza Farmanovna

Katta guruh tarbiyalanuvçilarining STEAM ta'lim texnologiyasi asosida nutqiy komptensiyasini şakllantiriş metodikasi 286
Tairova Madinabonu Baxtiyarovna, Sohobova Oyşaxon Asatillo qizi

Şifoxona şaroitida uzoq muddat davolanayotgan bolalarga ta'lim berişning pedagogik xususiyatlari va usullari 291
Vorisova Zuhra Raufovna

Tarix yönalişi talabalarida yozma manbalarni tanqidiy talqin qilişning nazariy va metodologik asoslari 295
Ergashbayev Shoxruhbek Shuxratjon o'g'li

Современный подход к инновационному преподаванию русского языка в вузах Узбекистана 300
Камолова Гулхумор Жамолдиновна

Sport maşğulotlari jarayonida funksional tayyorgarlikni rivojlantirişning nazariy va metodik asoslari 306
Aşurov Asadillo

Zamonaviy adabiy ta'lim asosida öquvçilarda hayotiy könikmalarni aksiologik jihatdan rivojlantiriş konsepsiyasi 311
Nazarova Mohigul Akmalovna

Ösmir yoşdagi bolalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirişga yönaltirilgan samarali pedagogik texnologiyalar ...315
Salohiddinova Ğ. B.

Pedagogical Potential of Developing Environmental Values in English Language Teaching Abstract 320
Xujanova Shaxina Abdullayevna, Xamrayeva Charos Norvoyevna

Talaba yoşlarda empatiya va hayotdan qoniqişning inklyuziv ta'limga boğliqligi 326
Mamadjanov Ismoiljon Ibragimdjon öğli

Oliy ta'limda RAG texnologiyasiga asoslangan intellektual öquv yordamçilari:
imkoniyatlar, çeklovlar va ilmiy böşliqlar 331
Ibragimova Manzura Jumaqul qizi, Zokirov Sanjarbek Ikromjon öğli

Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştirişning didaktik imkoniyatlari ...336
T. M. Xasanova

Talabalarning falsafiy bilimlarini şakllantirişda sun'iy intellektdan foydalanişning ilmiy-metodik tizimi 341
Nodirbekov Furqatbek Umarjon öğli

Olamning lisoniy manzarasi xususida mulohazalar 345
Şodiyeva Şoxida Inatovna

Boşlanğiç sinf öqiş darsligida öqişning ikki maqsadi va matn turlari: pirls nuqtai nazaridan tahlil
(3-sinf "öqiş savodxonligi" darsligi misolida) 349
Boyçayeva Şarifa Saidkulovna

Umumta'lim maktablarida biologiya fanini (inson anatomiyasi bölimini) öqitişda
neyropedagogik usullardan foydalaniş metodikasi 354
D. T. Atabayeva

Bölajak musiqa öqituvçilarining çolğu ijroçilik kompetensiyalarini rivojlantirişda
refleksiv yondaşuvning pedagogik imkoniyatlari..... 358
Djumaniyazov Uktam Madrimoviç

Guruhiy hamkorlik va refleksiv yondaşuv asosida talabalarning kreativ fikrlaş kompetensiyasini
rivojlantiriş metodikasi 363
G. X. Eşmurodova, D. M. Xolmatova

Yangi Özbekistonda zamonaviy pedagogik yondaşuvlar (STEAM)..... 368
Xakimova Istoda Xolmurzo qizi

Uzoq muddatli davolanişda bölgan yurak qon tomiri tizimlariga ega bolalar uçun
moslaşuvçan ta'lim muhitini yaratiş 373
Xakimova Gulşat Abdusalomovna, Juzboyev Nurlan Ural öğli

Самостоятельное создание упражнений теневого повторения (shadowing) студентами в
процессе изучения китайского языка 379
Шасаидова Лола Шамаксудовна

Talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan
foydalanişning pedagogik imkoniyatlari 383
Axmedova Nasiba Açilovna

Формирование навыков постредакционного машинного перевода у будущих
переводчиков на основе технологий искуственного интеллекта 387
Арслонова Севара Неймат кизи

Boşlanğiç tayyorgarlik bosqiçidagi basketbolçilarda yönaliş almaştiriş tezligini rivojlantiruvçi
integratsiyalaşgan tezlik-kuç maşqlari majmuasi.....391
Razakov Sanjar Ataxonoviç

Umumiy örta ta'limda ustoz–şogird munosabatlarining pedagogik asoslari va
özaro işonç muhitini şakllantiriş mexanizmlari.....396
Qorayev Samaridin Barakayeviç

Talabalarning ai literacy kompetensiyasi: mazmun va şakllaniş şartlari 403
Botirova Dildora Dustkulovna

Bola manfaatlarini ta'minlaşda davlat maktabgaça ta'lim taşkiloti boşqaruv subyektlari va
mahalla hamkorligining taşkiliy-huquqiy asoslari.....407
Samandarova Nazokat Akmal qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Kollaborativ yondaşuv asosida öqitişda ta'lim oluvçilarni guruhlarga ajratiş parametrlari 411
Normahamatova Inoyatxon Maxmudovna

Kiçik maktab yoşidagi bolalar tarbiyasida maktab, oila va mahalla hamkorligining pedagogik mexanizmlari....415
Abdumadjitova Iroda Islamovna

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining integrativ-metodik tayyorgarligini takomillaştirişning ustuvor yönalişlari 419
N. J. Jörayeva

Kiçik yoşdagi bolalarni rivojlantirişda raqamli va interaktiv ta'lim resurslaridan foydalanişning pedagogik imkoniyatlari....423
Mamatova Maftuna Nabijon qizi

Talabalarni milliy-ma'naviy qadriyatlar asosida tarbiyalaşning pedagogik şart-şaroitlari va taşkiliy-metodik ta'minoti....431
Abdullaeva Rayxon Atanazarovna

Boşlanğiç sinf öquvçilarida öqiş savodxonligi va matn bilan işlaş kompetensiyasini rivojlantirişning raqamli-didaktik texnologiyalari....437
Doniyarov Mavlonbek Araboviç

Zahiriddin Muhammad Bobur ijodining örganiliş tarixi 444
Mamaşukurova Niginaxon Xoljöra qizi

Bölajak pedagoglarda tanqidiy va ijodiy fikrlaşni uyğun rivojlantiriş metodikasi 448
Ernazarova Gulnora Oblaqulovna

Типичные произносительные ошибки студентов и пути их преодоления 453
Усманова Светлана Нематовна

Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку: возможности и методические ограничения 459
Юсупова Сохила Сайфиевна

Olamning lisoniy manzarasi xususida mulohazalar....465
Şodiyeva Şoxida Inatovna

Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatida metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasi 469
Asadullayeva Nargiza Sayfullayevna

Texnologik ta'lim yönalişi talabalarining kasbiy kompetentligini şakllantirişda nazariy va amaliy tayyorgarlik uzviyligi 476
Qalandarova Örinpoşşa Yöldaşovna

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining pedagogik texnikasini rivojlantirişda metodologik yondaşuvlar integratsiyasi....480
Xolmöminova Bahora Abdujalolovna

TALABALARNING ILMIY DUNYOQARAŞINI RIVOJLANTIRIŞDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIŞNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Axmedova Nasiba Açilovna
Jizzax davlat pedagogika universiteti,
psixologiya kafedrasi katta o'qituvçisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalari talabalarining ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanişning pedagogik imkoniyatlari, didaktik xususiyatlari va ta'lim jarayonidagi ahamiyati yoritilgan. Şuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim resurslari, interaktiv platformalar va multimedia vositalarining talabalarda ilmiy tafakkur, mustaqil izlaniş, tahliliy fikrlaş, axborotni tanqidiy baholaş hamda ilmiy biliş könikmalarini şakllantirişdagi örni tahlil qilingan. Oliy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan samarali foydalanişning pedagogik şart-şaroitlari, ta'lim mazmunini takomillaştiriş imkoniyatlari va talabalarning biliş faolligini oşirişga xizmat qiluvçi metodik yondaşuvlar asoslab berilgan.

Kalit sözlar: ilmiy dunyoqaraş, talaba, oliy ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim, raqamli ta'lim resurslari, interaktiv ta'lim, multimedia vositalari, ilmiy tafakkur, mustaqil ta'lim, tanqidiy fikrlaş, axborot madaniyati, biliş faolligi, pedagogik imkoniyatlar, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article examines the pedagogical potential, didactic characteristics, and educational significance of using information and communication technologies (ICT) to develop the scientific worldview of students in higher education institutions. It also analyzes the role of ICT, digital educational resources, interactive platforms, and multimedia tools in fostering students' scientific thinking, independent inquiry, analytical reasoning, critical evaluation of information, and scientific inquiry skills. The study substantiates the pedagogical conditions for the effective use of digital technologies in higher education, explores opportunities for improving educational content, and outlines methodological approaches aimed at enhancing students' cognitive engagement.

Key words: scientific worldview, student, higher education, information and communication technologies (ICT), digital education, digital educational resources, interactive learning, multimedia tools, scientific thinking, independent learning, critical thinking, information literacy, cognitive engagement, pedagogical potential, educational effectiveness.

Аннотация: В данной статье рассматриваются педагогические возможности, дидактические особенности и значение использования информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе для развития научного мировоззрения студентов высших учебных заведений. Также анализируется роль информационно-коммуникационных технологий, цифровых образовательных ресурсов, интерактивных платформ и мультимедийных средств в формировании у студентов навыков научного мышления, самостоятельного исследования, аналитического мышления, критической оценки информации и научного познания. Обоснованы педагогические условия эффективного использования цифровых технологий в системе высшего образования, возможности совершенствования содержания образования и методические подходы, направленные на повышение познавательной активности студентов.

Ключевые слова: научное мировоззрение, студент, высшее образование, информационно-коммуникационные технологии, цифровое образование, цифровые образовательные ресурсы, интерактивное обучение, мультимедийные средства, научное мышление, самостоятельное обучение, критическое мышление, информационная культура, познавательная активность, педагогические возможности, эффективность образования.

KIRIŞ

Bugungi globallaşuv va raqamli transformatsiya jarayonida oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qiliş, ta'lim mazmunini zamonaviy talablar asosida takomillaştiriş hamda talabalarning intellektual salohiyatini rivojlantiriş muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. "XXI asr – intellektual asr", ya'ni axborotlaşgan jamiyatning faol iştirokçilarini tarbiyalaş eng muhim dolzarb muammolardan biri bölib, unda aqliy mehnatning rivojlanişini ta'minlovçi intellekt va bilimlar röyobga çiqariladi hamda amaliy faoliyatda ulardan foydalaniladi. Uşbu muammoni hal etişda jamiyat rivojlanişining harakatlantiruvçi kuçi böliş, axborotlarni işlab çiqiş va ulardan belgilangan maqsadlarda samarali foydalaniş muhim ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy dunyoqaraş şaxsning borliq, tabiat, jamiyat va inson tafakkuriga oid hodisalarni ilmiy asosda anglaş, tahlil qiliş, sabab-oqibat munosabatlarini aniqlaş hamda mavjud bilimlarga tanqidiy munosabat bildiriş qobiliyatini ifodalaydi. Talabalarda ilmiy dunyoqaraşning rivojlanişi ularning nafaqat nazariy bilimlarni özlaştirişi, balki olingan bilimlarni amaliy faoliyatda qöllaşi, mustaqil xulosalar çiqarişi, ilmiy manbalar bilan işlaşi va yangi bilimlarni izlab topiş könikmalariga ham bevosita boğliqdir. Şu sababli oliy ta'lim jarayonida talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişga yönaltirilgan pedagogik faoliyatni zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan uyğunlaştiriş dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ta'lim oluvçilarga keng axborot makonidan foydalaniş, elektron kutubxonalar, ilmiy ma'lumotlar bazalari, virtual laboratoriyalar, multimedia vositalari, interaktiv ta'lim platformalari va masofaviy ta'lim resurslari orqali bilimlarni çuqur özlaştiriş imkonini beradi. Xususan, raqamli ta'lim muhitida taşkil etilgan maşğulotlar talabalarning ilmiy muammolarga mustaqil yondaşişi, turli ilmiy qaraşlarni taqqoslaşi, axborotlarni tahlil qilişi va asoslangan xulosalar çiqariş uçun şaroit yaratadi. Bunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari oddiy axborot uzatiş vositasi sifatida emas, balki talabalarning biliş faoliyatini faollaştiruvçi, ilmiy izlanişlarini qöllab-quvvatlovçi va intellektual rivojlanişini ta'minlovçi pedagogik vosita sifatida ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Ta'lim metodlari xilma-xil bölib, öxşaş xususiyatlariga köra guruhlarga birlaştiriladi. Intellektual mulk – ijodiy aqliy faoliyat mahsulidir. Mahalliy tadqiqotçilardan Ş. Kamolovaning "Talabalar ilmiy dunyoqaraşini yuksaltiriş-ning axborotli ta'minotidan bölajak mutaxassislarni tayyorlaşda foydalaniş" nomli ilmiy maqolasida talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborotli ta'minotning örni va pedagogik ahamiyati yoritilgan. Muallif bölajak mutaxassislarni tayyorlaş jarayonida ilmiy dunyoqaraşni yuksaltirişning uzluksizligini ta'minlaş, zarur axborot manbalaridan foydalaniş hamda ta'lim jarayonini axborot bilan ta'minlaş masalalariga e'tibor qaratadi. Mazkur tadqiqotda ilgari surilgan ilmiy qaraşlar talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborot resurslaridan maqsadli foydalaniş muhim pedagogik omil ekanligini körsatadi.

Ixtiroçilik va mualliflik huquqi majmuiga fan, adabiyot, san'at va işlab çiqariş sohasidagi ijodiy faoliyatning boşqa turlari, adabiy, badiiy va ilmiy asarlar, ijroçi aktyorlik san'ati, jumladan, ovoz yoziş, radio va televideniye asarlari, kaşfiyotlar, ixtirolar, ratsionalizatorlik takliflari, sanoat namunalari, kompyuter dasturlari, ma'lumotlar ombori, tovar belgilari, firma atamalari va boşqa intellektual mulk obyektlari kiradi [36].

Tajribalarning körsatişiça, bölajak öqituvçilarni tayyorlaşda innovatsion yondaşuvlarni qöllaşning yana bir körinişi har qanday fan böyiça ta'lim berişda ma'naviy tarbiya vositalaridan, ayniqsa, ma'naviy-ilmiy qadriyatlardan foydalaniş bölib, bu özining ijobiy pedagogik samarasini beradi. Uşbu yönalişda professor X. A. Töraqulovning ilmiy işlarida mazkur masalaga oid tadqiqot natijalari keltirilgan. Jumladan, muallifning fikriça, "Ma'lumotlar bazasini şakllantiriş yönalişlari böyiça qaralayotgan soha (jarayon) iyerarxiyasi hisobga olinadi yoki bir butun boşli tizim qaralayotganda, quyi tizimlardan tortib, tizim elementigaça bölgan iyerarxiya böyiça jarayon davom etadi". Axborot texnologiyalari asosida ilmiy dunyoqaraşni şakllantiriş mumkinligi tadqiqot asosida isbotlab berilgan [26, 27, 36, 152].

Şuningdek, Z. Ş. Töxtayeva va H. S. Ğulmatovalarning "Global miqyosida ilmiy izlanişlarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalaniş" nomli ilmiy maqolasida zamonaviy ilmiy izlanişlarni taşkil etişda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ahamiyati körib çiqilgan. Mualliflar ilmiy izlanişlar jarayonida zamonaviy axborot vositalari va pedagogik texnologiyalardan foydalaniş, ilmiy axborotlarni izlaş hamda ulardan samarali foydalaniş masalalarini yoritganlar. Uşbu tadqiqotning mazmuni talabalarda ilmiy izlaniş madaniyatini şakllantiriş va ularning ilmiy axborot makonidagi faolligini oşiriş nuqtayi nazaridan ahamiyatlidir [1].

J. Ğ. Yöldoşev va S. A. Usmonovlarning fikriça, "Pedagogik texnologiya hozirda barça pedagogik kasblar hamda ta'lim-tarbiya jarayonini taşkil qiliş, boşqariş va nazorat qiliş bilan boğliq kasblarning asosini taşkil qiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalardan barça pedagoglar xabardor bölişlari zarur". Umuman olganda, yuqorida qisqaça bayon qilingan ma'lumotlar, ma'lumotlar bazasining xususiyatlari, ularning şakllaniş jarayoni hamda ularda saqlanadigan ma'lumotlar axborotlarning şakllanişini ta'minlaydi.

Tadqiqot mavzusini yoritişda tasniflaş, tavsiflaş, kontekstual, kompleks va funksional tahlil usullaridan foydalanilgan. Raqamli ta'lim muhitida talabalarning ilmiy va axborot bilan işlaş kompetensiyalarini rivojlantiriş masalalari böyiça olib borilgan zamonaviy tadqiqotlarda ham muhim ilmiy xulosalar ilgari surilgan. Xususan, 2026-yilda A. D. Ramdana, Munir va C. Furqon tomonidan e'lon qilingan "Advancing digital literacy in higher education through pedagogical innovations and institutional strategies between 2014 and 2025" nomli tizimli tahlilda oliy ta'limda raqamli savodxonlikni rivojlantirişga qaratilgan 62 ta empirik tadqiqot umumlaştirilgan. Unda aralaş ta'lim, teskari sinf, geymifikatsiya va multimediyaga asoslangan öqitiş yondaşuvlarining talabalarning raqamli kompetensiyalari hamda ta'lim motivatsiyasini rivojlantirişdagi ahamiyati körsatib berilgan.

Tadqiqotda raqamli savodxonlikni rivojlantiriş faqat texnik vositalardan foydalaniş bilan çeklanmasligi, balki pedagogik metodlar, ta'lim muassasasining imkoniyatlari va öqituvçilarning raqamli kompetensiyalari bilan uzviy boğliqligi asoslab berilgan [2].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Şaxsning ilmiy dunyoqaraşini yuksaltiriş faqat talabaning bilimlarini bayon etiş bilan çeklanmasligi, balki axborot texnologiyalari asosida bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarini mustaqil izlanişga, fikr yuritişga va xulosa çiqarişga yönaltirişi lozim. Öqituvçi faoliyati bilan boğliq metodlar bilimlarni tayyor holda bayon etiş va muammoli bayon qiliş metodlariga ajratiladi.

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini "Oliy ta'lim konsepsiyasi", "Pedagogik ta'lim konsepsiyasi", "Umumiy ta'lim konsepsiyasi", Şarq mutafakkirlarining şaxsning aqliy kamoloti haqidagi qaraşlari, Özbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining buyruqlari hamda mavzuga oid pedagogik-psixologik manbalar taşkil etadi. Öquvçilar tafakkurining mustaqilligini şakllantirişda uşbu usuldan oqilona foydalaniş yuqori samaradorlikka ega bölib, tadqiqotçilik könikmalarini rivojlantiriş va faoliyatga ijodiy yondaşişni şakllantirişga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanişning pedagogik imkoniyatlarini örganiş natijasida mazkur texnologiyalarning ta'lim jarayonidagi didaktik, metodik va rivojlantiruvçi xususiyatlari aniqlandi.

Tahlillar şuni körsatadiki, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan maqsadli foydalaniş talabalarning ilmiy bilimlarni özlaştiriş darajasini oşiriş, mustaqil fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş, ilmiy axborotlarni izlaş va tahlil qiliş könikmalarini şakllantiriş hamda biliş faolligini kuçaytirişda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Bu, öz navbatida, zamonaviy ta'lim tizimi oldida ma'naviyati yuksak, intellektual salohiyati yuqori, ilmiy dunyoqaraşi keng va raqobatbardoş bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarini tayyorlaş vazifasi turganligini körsatadi.

Uzluksiz ta'lim tizimida bölajak öqituvçilarning ilmiy dunyoqaraşini kengaytiriş va intellektual salohiyatini yuksaltiriş asosida kasbiy jihatdan yetuk mutaxassislarni tayyorlaş muammolari T. Jörayev [74], R. Jörayev [72], V. Karimova [47], I. A. Klimov [82], S. V. Kulneviç [48], M. H. Mahmudov [50], Z. I. Mirzayunusova [137], Ş. Olimov [93], B. X. Raximov [54], X. F. Raşidov [139], R. Safarova [97], N. O. Sulaymonov [140], Ş. Turdiyev [141], X. Tillayev [100], K. G. Yuldoşev [159], D. N. Yuldaşeva [62], E. O. Quvondiqov [109] va boşqalarning ilmiy işlarida yoritilgan.

Bunday jarayonda texnika va texnologiyalar muntazam ravişda takomillaşib, rivojlanib bormoqda. Natijada ularga mos ravişda yetuk mutaxassislarni tayyorlaş zarurati ham ortib bormoqda. Bunda talabalarning ilmiy dunyoqaraşi va uning axborot bilan ta'minlanişiga oid tadqiqot hamda texnikaviy yeçimlarni işlab çiqişdan boşlab, olingan natijalarni amaliyotda (işlab çiqarişda, ta'limda, tarbiyada va hokazo) qöllaşgaça bölgan barça bosqiçlarni samarali amalga oşiriş muhim ahamiyat kasb etadi. Uşbu sohada olib borgan ilmiy izlanişlarimiz natijalarining körsatişiça, talabalarning ilmiy dunyoqaraşini yuksaltiriş aqliy faoliyat jarayoni bölib, u bölajak mutaxassisning bilimli, mustaqil fikrlaydigan va ijodiy ğoyalarga ega şaxs sifatida şakllanişini ta'minlaydi. Bunda insonning tafakkuri, xotirasi, tasavvuri, diqqati va irodasi muhim rol öynaydi. Mazkur jarayonda talabaning bilim darajasi, tajribasi, iste'dodi va ilmiy dunyoqaraşining kengligi namoyon böladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari talabalarning ilmiy loyihalar, mustaqil tadqiqotlar, taqdimotlar va elektron ilmiy işlanmalar tayyorlaş faoliyatini taşkil etişda muhim ahamiyatga ega. Xususan, Google Sçolar, elektron ilmiy kutubxonalar, ilmiy maqolalar bazalari va bibliografik boşqaruv vositalaridan foydalaniş talabalarning ilmiy manbalar bilan işlaş madaniyatini şakllantiradi. Natijada ularda ilmiy muammoni aniqlaş, ma'lumotlarni tizimlaştiriş, ilmiy dalillarni umumlaştiriş va mustaqil tadqiqot olib boriş könikmalari rivojlanadi. Ta'lim jarayonida interaktivlik va hamkorlikni kuçaytiriş ham muhim yönalişlardan biridir. Masofaviy ta'lim platformalari, videokonferensiyalar, elektron muhokama maydonlari va hamkorlikda işlaş vositalari talabalar örtasida ilmiy fikr almaşiş, jamoaviy loyihalarni amalga oşiriş hamda özaro tajriba almaşiş imkoniyatlarini kengaytiradi. Bunday faoliyat talabalarning kommunikativ kompetensiyalari bilan bir qatorda, ilmiy munozara olib boriş va öz qaraşlarini dalillar asosida himoya qiliş könikmalarini ham rivojlantiradi.

Demak, bölajak mutaxassislarning ilmiy dunyoqaraşini yuksaltiriş ilm-fan, texnika va texnologiya, ma'naviyat, maorif, san'at va boşqa sohalarni rivojlantiriş, ularning mavjud holatini yangi sifat bosqiçiga kötarişni anglatadi. Bugungi kunda ana şunday natijalarga erişa oladigan mutaxassislarni tayyorlaş nihoyatda mas'uliyatli va dolzarb vazifa hisoblanadi. Ayniqsa, zamonaviy mutaxassislarning asosiy vazifalaridan biri öz intellektual salohiyatini jamiyat taraqqiyoti talablariga mos ravişda muntazam yuksaltirib borişdan iboratdir. Yuqorida qayd etilgan muammolar yeçimini izlaşdan maqsad davlat, jamiyat, taşkilot, muassasa, jamoa, oila va insonlarning zamonaviy hayotiy ehtiyojlarini qondirişga xizmat qiluvçi yangi moddiy va ma'naviy ne'matlarni yaratiş, ya'ni şaxsning intellektual salohiyatini muntazam rivojlantirib borişdan iboratdir. Uşbu maqsadni amalga oşiriş uçun quyidagi vazifalarga doimo e'tibor qaratiş lozim:

- insoniyatning hayotiy ehtiyojlari uçun zarur bölgan narsa va predmetlarni amaliy faoliyatda foydalaniş qulayligini hisobga olgan holda takomillaştiriş hamda ular qatoriga yangi mahsulotlarni qöşib boriş;
- insonlar turmuş darajasini yuksaltirişga qaratilgan zamonaviy ijodiy işlar kölamini kengaytiriş, jismoniy mehnatning muayyan qismini aqliy mehnat bilan almaştirişga erişiş;
- jamiyatning intellektual salohiyatini yuksaltiruvçi ijodiy işlar kölamini kengaytiriş orqali "XXI asr – intellektual asr"ning faol iştirokçilarini tayyorlaş, ya'ni har qanday texnika va texnologiyalar bilan samarali işlay oladigan mutaxassislarni yetiştiriş;
- sohalar böyiça ijodiy faoliyatning samarali usullarini izlaş va ularga mos zamonaviy mutaxassislarni tayyorlaşning yangi texnologiyalarini yaratiş;
- raqobatbardoş, zamonaviy ilmiy-pedagogik xodimlarni tayyorlaşning istiqbolli texnologiyalarini işlab çiqiş;
- yoşlarni milliy istiqlol ğoyasi ruhida tarbiyalaşning istiqbolli va axborot texnologiyalariga asoslangan metodologiyasini yaratişga e'tiborni kuçaytiriş;
- jamiyatni axborotlaştiriş jarayonida bölajak mutaxassislarning kompyuter savodxonligini oşirişning maqbul yöllarini işlab çiqiş va ulardan amaliy faoliyatda muntazam foydalanişni ta'minlaş.

Demak, bugungi bölajak mutaxassislarni zamon talablari asosida tayyorlaş uçun yuqorida qayd etilgan maqsad va vazifalarga e'tibor qaratiş orqali ularning intellektual salohiyatini muntazam rivojlantirib boriş mumkin. Şu bilan birga, bunday manbalar bölajak mutaxassislarning zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan, öquv-tarbiyaviy işlarning interaktiv usullaridan samarali foydalanişiga, pedagogik faoliyat mahorati va könikmalarini takomillaştirişiga, öz ustida işlaş faoliyatini ilmiy asosda taşkil etişiga xizmat qiladi.

Şuningdek, ular bölajak mutaxassislarni mustaqil ravişda öz ilmiy dunyoqaraşini yuksaltirişga, ilmiy-pedagogik va kasbiy boşqaruv faoliyatiga tayyorlaşda katta ahamiyat kasb etadi. Bu borada olib borgan köp yillik ilmiy izlanişlarimiz natijalarining körsatişiça, talabalarning ilmiy dunyoqaraşini yuksaltirişga kömaklaşuvçi kompyuter tizimidan foydalaniş quyidagi ta'limiy afzalliklarga erişiş imkonini beradi: Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilariga ilmiy dunyoqaraşni rivojlantiriş asosida aqliy tarbiya berişning muayyan algoritmik bosqiçlar asosida taşkil etilgan ta'lim-tarbiya texnologiyasini amaliyotga izçil joriy etiş imkonini yaratadi.

XULOSA

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining ilmiy dunyoqaraşini yuksaltiriş jarayonining izçilligi va uzluksizligi katta hajmdagi ma'lumotlar bazalari bilan işlaşni taqozo etadi. Şu asosda şakllantirilgan axborotli ta'minot ilmiy dunyoqaraşga oid bilimlardan amaliy faoliyatda foydalaniş imkoniyatini yaratadi. Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining ilmiy dunyoqaraşini şakllantirişga qaratilgan algoritmik tizimni amaliyotga joriy etiş dastlabki ma'lumotlarni (aql, ong, fikr, ongli odam, fikrli odam, yangi fikr, ijodiy fikr, dunyoqaraş, ilmiy dunyoqaraş, aqliy tarbiyani taşkil etuvçi jihatlar va omillar) yiğiş, örganilayotgan muammoga muvofiq tizimlaştiriş, ularni axborotga aylantiriş hamda ular asosida axborotlar bankini taşkil etişni talab qiladi. Bu talab yaratilgan ta'lim texnologiyasining amaliy ahamiyatini ta'minlaş va ijobiy pedagogik samaralarga erişiş uçun keng imkoniyatlar yaratadi. Ayniqsa, bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişning izçil tizimini yaratişga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Muhammedov I., Töraqulov X. A. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarning ilmiy-nazariy asoslari. – Toşkent: Fan, 2004. – 200 b.
2. Töraqulov X. A. Ilmiy ijodiyot metodologiyasi. – Toşkent: Fan, 2006. – 252 b.
3. Töraqulov X. A. Pedagogik tadqiqotlarda axborot tizimlari va texnologiyalari. – Toşkent: Fan, 2006. – 248 b.
4. Muhammedov I., Töraqulov X. A. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarning ilmiy-nazariy asoslari. – Toşkent: Fan, 2004. – 200 b.
5. Töraqulov X. A., Nusratova D. Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining algoritmik madaniyatini şakllantiriş // Texnika va texnologiyalarning zamonaviy muammolari: Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Farğona: FarPI, 2000. – B. 175.
6. Kamolova S. (2020). Talabalar ilmiy dunyoqaraşini yuksaltirişning axborotli-pedagogik asoslari. Scienceweb Academic Papers Collection.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(1)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.